

B. Hvozdet'ska. The role of the Western frontier of Ukraine in the formation of European identity of Ukrainians.

The article focuses on the Interregional Union «Carpathian Euroregion» which is an important factor in the formation of European identity borderland inhabitants of the Carpathian region. The analysis is based on results of questionering, which was organized in four oblasts (L'viv, Ivano-Frankivsk, Chernivtsi and Zakarpattia oblasts).

Keywords: *European identity, Carpathian Euroregion, borderland, Carpathian region, inhabitants of the borderland.*

УДК 316.347(=161.2)(73)

О. М. Коротич

ДИНАМІКА СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНІЧНОСТІ У США

Стаття присвячена опису основних соціально-демографічних характеристик української етнічності у США. Зокрема, увагу приділено аналізу динаміки її поселенської, вікової та статеві структури.

Ключові слова: *етнічність, українська етнічність, соціально-демографічні характеристики, поселенська структура, вікова структура, США тощо.*

Постановка проблеми. У сучасному світі етнічність є важливим маркером соціальних, політичних і культурних процесів. Терміном «етнічність» позначають певні якісні характеристики людей, які пов'язані з їх етнічним походженням та виявляються у побуті, культурі, поведінці та ментальності [Євтух, 2012, с. 104]. Сукупністю носіїв певної етнічності суспільстві є етнічна група, її члени, зазвичай, мають схожі культурницькі характеристики у релігійній, професійній, політичній та мовній сферах [A Dictionary..., 2009, p. 226]. Носіями української етнічності є особи українського походження в Україні та світі, які відчують себе частиною українського етносу. На сьогоднішній день вони проживають на всіх континентах світу, а загальна кількість українців за різними даними, зокрема і офіційних переписів, становить близько 44-45 мільйонів осіб, з них: 37 млн. осіб проживають в Україні і від 8 до 10 млн. у інших країнах світу. Проте, дані переписів значно розходяться з даними інших підрахунків. Так, у 2009 році президент Світового Конгресу Українців Євген Чолій стверджував, що

кількість українців, що проживають за кордоном, становить близько 20 млн. [20mln..., 2009].

Найбільш чисельні етнічні групи закордонних українців проживають у Росії, Канаді та США. Цей факт має важливе значення для України, оскільки українська діаспора є своєрідним каналом, який певною мірою забезпечує обмін інформацією між зазначеними країнами та Україною, формує імідж України, сприяє налагодженню зв'язків для співпраці та ознайомлення з цінностями, властивими українському народові. Модерні соціально-політичні процеси в Україні та світі зумовлюють необхідність оптимізації зв'язків між українською діаспорою та Україною, що, зокрема, досягається і всебічним науковим вивченням етнічних груп українців у світі. Свою увагу ми зосередили на українській етнічності у США, оскільки її носії є достатньо чисельними і складають помітний компонент етнонаціональної структури населення країни, вони внесли значний вклад у етнополітичний та етнокультурний розвиток Сполучених Штатів Америки.

Базовими соціально-демографічними характеристиками при дослідженні етнічних груп у поліетнічних суспільствах є вік, стать та територіальне розміщення носіїв етнічності. За допомогою таких ознак, як вік та територіальне розміщення, можливо визначити рівень соціальної активності членів етнічних груп, їх здатність до відтворення власної етнічності та її підтримки, у тому числі шляхом створення етнічних організацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження української етнічності та української діаспори у США в україномовній зарубіжній та вітчизняній соціогуманітаристиці мали багатоаспектний характер [Коротич, 2013, с. 49]. Серед українських дослідників варто назвати: В. Євтуха, А. Шлепакова, А. Попка, О. Ковальчук, В. Трощинського та інших. Серед україномовних зарубіжних вчених відзначаються В. Маркус, М. Куропас, Ю. Бачинский, В. Кубійович, Р. Цибрівський, І. Тесля тощо.

Мета даної статті полягає у аналізі соціально-демографічних характеристик української етнічності у Сполучених Штатах Америки.

Викладення основних результатів дослідження. Дані про кількісний склад української етнічної групи у США за результатами переписів населення та за результатами соціально-демографічних досліджень мають значні розходження (див. додаток 2) [Лещенко, 1991, с. 86-87]. Вірогідно, така розбіжність у статистичних показниках чисельності українців у США зумовлена реальною розмитістю української ідентичності внаслідок процесів

природної асиміляції, збільшення кількості міжетнічних шлюбів українців в американському суспільстві та послаблення етнічної самосвідомості. Певною мірою на статистичні показники також впливає поділ етнічних українців у США на тих, які і у домашньому вжитку користуються англійською мовою та тих, які ще володіють батьківською мовою, хоч користуються нею рідко або взагалі нею не послуговуються [Макарчук, 2008, с. 424].

Поселенська структура української етнічності у США формувалась під впливом чотирьох хвиль української еміграції та умов соціально-економічного розвитку регіонів країни поселення. Першими українцями у США вважаються лікар Лаврентій Богун, який опинився на території пізніших США вже у першій половині XVII століття та підприємець-ремесник Богдан Іван, який прибув до Америки на кораблі Джона Сміта. Чимало українців брали участь в американській війні за незалежність (1775-1783 рр.) [Макарчук, 2008, с. 424]. Проте, до 1877 року у США іммігрували лише окремі вихідці з України, тому початок першої хвилі української імміграції датується саме цим роком. Перша хвиля практично повністю складалась з найбільш бідніших селянських верств. Впродовж 1880-1891 років у країну переселилося понад 200 тисяч українців [Євтух, 1992, с. 11-12]. Відомий український соціолог Юліан Бачинський стверджував, що у період між 1877 та 1900 роками до США прибуло 470 тисяч вихідців з України [Бачинський, 1914, с. 312], в основному колишніх жителів Закарпаття, Буковини та Лемківщини. Деякий час назад у українській науковій думці період еміграції між 1899 та 1914 роками визначався як друга хвиля української еміграції, однак причини міграції у цей період залишались такими ж як і в попередній, що робить її частиною першої хвилі. За різними джерелами у період між 1899 та 1914 роками до США емігрувало близько 250-300 тисяч осіб українського походження. Більшість їх склали емігранти з Галичини. Варто зазначити, що еміграція українців з території Російської імперії була не такою масовою: у період між 1899 та 1910 роками до США виїхало трохи більше тисячі чоловік. Отже, разом з 1877 по 1914 рік до США емігрувало понад 750 тисяч українців.

Друга хвиля української еміграції припадає на міжвоєнний період (1914-1941 рр.). За середніми оцінками у цей час до США в'їхало близько 40 тисяч українців [Євтух, 1992, с. 14]. Зменшення кількості українських емігрантів було зумовлено встановленою Вашингтоном жорстокою системою квот на

в'їзд до США. Причини другої хвилі української еміграції полягали у соціально-економічній та політичній сферах. Значну кількість емігрантів становили українці, які підтримували Центральну Раду, Директорію та Гетьманат. Це були великі і середні землевласники, торговці, службовці, священнослужителі, інтелігенція, солдати і козаки українських військових з'єднань.

Третьою хвилею вважається період між 1947 та 1955 роками, коли з таборів для «переміщених осіб» до США прибуло близько 80 тисяч українців. У наступні два десятиліття сюди також прибуло близько 20 тисяч українських реемігрантів з різних країн Європи [Свтух, 1992, с. 15]. Причини еміграції цього періоду були переважно політичні, оскільки колишні військовополонені не могли повернутися на батьківщину, де їх вважали зрадниками.

З 1989 року бере свій початок четверта хвиля української еміграції. До того щорічна кількість емігрантів з України до США складала від 1 до 3 тисяч осіб. 1989 року ця цифра сягнула позначки у 10 тисяч осіб і мала стати тенденцією до збільшення, досягнувши 14 тисяч осіб у 1999 році. Головні причини четвертої хвилі причини полягали у економічних складнощах України пострадянського періоду.

Для аналізу розселення американських українців у США ми скористалися даними Наукового товариства ім. Шевченка в Америці. НТШ-А визначає представниками української етнічності у США осіб українського походження, народжених в Україні, та осіб, які є нащадками осіб українського походження у першому або другому коліні.

Станом на 2010 рік у США нараховувалось 931 тисяч 297 осіб українського походження, що на 48 тисяч більше, ніж у 2000-му році [Ukrainians..., 2013]. У той же час у 2000-му році українців було на 162 тисячі більше, ніж у 1990-му. Кількість українців у цей час зросла з 720 тисяч 815 осіб до 882 тисяч 589 осіб, з чого видно, що тенденція до збільшення числа українців у США є стійкою, проте більш інтенсивною вона була у 90-х роках ХХ століття.

Найбільша кількість українців проживає у штаті Нью-Йорк – 129 тисяч 603 особи, або ж 13,9% від загальної кількості українців у США. Друга за чисельністю община українців розміщена у штаті Пенсільванія – 112 тисяч 078 осіб (12,0%). Третім найбільшим осередком українців у США є штат Каліфорнія – 92 тисячі 943 особи (10,0%). У штаті Нью-Джерсі проживає 66

тисяч 638 українців (7,2%). По 5,0% від загальної кількості представників української етнічності у США проживає у штатах Вашингтон, Огайо, Флорида та Іллінойс, кожен штат нараховує більше 45 тисяч українців. 40 тисяч українців проживає у штаті Мічиган (4,3%). Значна частина українців проживає у штатах Коннектикут, Меріленд, Массачусетс, Орегон, Техас (більше 19 тисяч), Вірджинія, Аризона, Колорадо, Джорджія, Міннесота, Північна Кароліна, Вісконсин, Індіана (більше 10 тисяч), Делавер, Міссурі, Теннессі, Південна Кароліна, Невада (більше 5 тисяч). У інших штатах чисельність українців є незначною: від 500 до 4 тисяч осіб.

Варто відзначити, що у порівнянні з 1990-м роком структура розселення українців по штатах США значно змінилась. Кількісно найбільший приріст українців помітний у штаті Вашингтон, їх тут стало більше на 43 тисячі осіб, тобто на 409,0%. Вашингтон є важливим діловим та адміністративним центром США, його населення невинно зростає протягом останніх 60 років. Українці не є виключенням у загальному процесі.

Також збільшилась кількість українців і у штаті Каліфорнія. Тут, станом на 2010 рік у порівнянні з 1990-м роком, українців стало більше майже на 40 тисяч, тобто, на 72,2%. Каліфорнія є найбагатшим штатом США, станом на 2012 рік тут вироблялось 13,0% валового національного продукту країни, чим і можна пояснити значний приплив українців у цей регіон.

Помітно зросла кількість українців у штаті Нью-Йорк – на 14 тисяч, або ж, на 11,8%. У штаті Орегон українців стало більше на 16 тисяч (268,0%). На 11 тисяч збільшилась українська община у штаті Північна Кароліна, що склало 238,2%. Також значно збільшилась кількість українців у штатах Айова (170,0%, 1 тисячу 300 осіб), Вермонт (234,0%, проте лиш на 1 тисячу 300 осіб), Джорджія (136,0%, 7 тисяч осіб), Кентуккі (134,0%, 2 тисячі осіб), Міссурі (133,0%, 4,5 тисячі осіб), Невада (93,0%, 2,5 тисячі осіб), Південна Кароліна (256,0%, 5 тисяч осіб), Теннессі (254,0%, 5 тисяч осіб), Юта (395,0%, 3 тисячі осіб) та інших.

Зменшення кількості українців відбулося лише у деяких штатах (у порівнянні з 1990-м роком). У відсотковому відношенні найбільше зменшилось українців у штаті Небраска – 26,0%, що склало 500 осіб. У штаті Пенсільванія українців зменшилось на 12,0% – 15 тисяч осіб. 6 тисяч українського населення втратив штат Нью-Джерсі (8,5%). На 10,0% зменшилось українське населення штату Мічиган, що становить 4,5 тисячі осіб. На 17,0% українського населення стало менше у штаті Коннектикут – 4

тисячі осіб. У штаті Гавайї українців стало менше на 200 чоловік (23,5%). Зменшення числа українців у окремих штатах США пов'язане як із міграцією українців у інші штати, так і з природними причинами, за яких старше населення відходить, а приріст українського населення не відбувається за об'єктивних демографічних та асиміляційних процесів.

Варто зазначити, що у порівнянні з 1990 роком помітною стала тенденція до дисперсії українців на території США. Якщо у 1990-му році у штаті Нью-Йорк проживало 16,1% від загальної кількості українців у США, то зараз там проживає 13,9%. Подібний процес спостерігається у штатах Пенсільванія (з 17,7% до 12,0%), Мічиган (з 6,1% до 4,3%), Коннектикут (з 3,4% до 2,2%) та інших. І це враховуючи те, що у зазначених штатах простежується значний кількісний приріст українського населення. У порівнянні з 1990-м роком значно більша частина українців проживає у штатах Вашингтон (з 1,5% до 5,7% від загальної кількості українців у США) та Каліфорнія (з 7,5% до 10,0%). У штатах, у яких проживало 1-2% також помітне незначне збільшення українського населення. Зазначені факти свідчать, що українцям стало помітно легше інтегруватися до суспільного життя у регіонах, де українська община практично відсутня чи незначна. Новоприбулі українці також менше орієнтуються на наявність діаспорних осередків у певних штатах, для них вирішальними стають питання забезпечення житлом та роботою.

За даними статистичного бюро США [Census..., 2014] станом на 2012 рік у США нараховувалось 968 тисяч 769 українців [American..., 2014]. З них, 48,8% чоловіків та 51,2% жінок, що відповідає статевій структурі населення США. У той же час, у віковій структурі української етнічності у США є розбіжності з національною структурою. Так, медіанний вік української етнічності у США становить 42,4 роки, тоді як по країні він складає 37,4 роки. 18,8% української етнічності у США – особи віком до 17 років включно, що значно менше, ніж по країні (23,4%). Особи віком від 18 до 34 років становлять 22,2% від загальної популяції українців у США, що приблизно відповідає структурі населення США (23,4%). 25,7% українців у США мають вік від 35 до 54 років, що трохи менше, ніж по країні (27,1%). Особи віком від 55 років та старше становлять 33,2% від загальної кількості українців у США, що на 7,0% більше, ніж у цілому по країні (26,0%). Наведені дані демонструють, що у українській етнічній групі США

простежується тенденція до старіння. Особи продуктивного віку становлять 64,4% українців у США.

Серед 968 тисяч 769 українців, які проживають у США, за межами країни народилось 306 тисяч 477 осіб, з них: 61,5% емігрували до США раніше 2000-го року, 33,5% потрапили до країни між 2000-м та 2010-м роком і 5,0% українців прибуло до США після 2010-го року. Серед українців, які постійно проживають у США, 111 тисяч 288 осіб не мають громадянства США.

Як свідчать дані статистичного бюро США, 34,8% осіб українського походження у США не спілкуються вдома англійською мовою (з них - лише 16,3% знають англійську мову гірше, ніж «дуже добре»). Схожі дані наводить Наукове товариство ім. Шевченка в Америці [Number..., 2010]. Згідно них, 135 тисяч 428 українців у США спілкуються вдома українською мовою (що складає 15,3% від усіх українців у США) і 140 тисяч 761 українців спілкуються вдома російською мовою (що становить 15,9%). Низький рівень вживання рідної мови у домашньому колі свідчить про значну інтеграцію української етнічності до суспільства США і, зокрема, про наявність шлюбних партнерів іноетнічного походження.

Висновки. Проаналізувавши соціально-демографічну структуру української етнічності у США, ми можемо стверджувати, що етнічна група українців є досить інтегрованою до суспільного життя Сполучених Штатів Америки. Українці розселені майже по всій території США, а найбільше їх проживає у штатах Нью-Йорк, Пенсільванія та Каліфорнія, що сприяє більш тісній взаємодії українців між собою у вказаних адміністративних одиницях. Аналіз вікової структури населення США свідчить, що більшість українців у США є особами продуктивного віку, а кількість осіб до 17 років та осіб постпродуктивного віку приблизно рівна. Майже третина українців США народились в Україні, що робить їх менш асимільованим, а їх етнокультурну ідентичність більш чіткою. Наведені факти демонструють потенціал української етнічної групи до відтворення та збереження своєї етнічності у полікультурному суспільстві США.

Джерела:

Бачинський Ю. Українська імміграція у З'єднаних Державах Америки. – Львів : Друкарня Наукового товариства імені Шевченка, 1914.

Богина Ш. А. Иммигрантское население США 1865-1990 гг. – Львів : Наука, 1976.

Ващенко О. Ф. Українська діаспора як вагомий чинник активізації двостороннього співробітництва США й України у 1991-2011 рр. // Гілея. – 2012. – Вип. 67.

Горелов Д. Актуальні проблеми розвитку стосунків української діаспори США з Україною // Наукові записки. – 2006. – Вип. 29.

Евтух В. Б. Концепції етносоціального розвитку США і Канади: типологія, традиції, еволюція. – Київ : Наукова думка, 1991.

Енциклопедія Української Діаспори. Том 1. Сполучені Штати Америки. Книга 1. А – К / Голов. ред. В. Маркусь; співред. Д. Маркусь. – Нью-Йорк-Чикаго : Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, 2009.

Евтух В. Б. Етнічність : Енциклопедичний довідник. – Київ : Вид-во Фенікс, 2012.

Евтух В. Б., Камінський Є. Є., Ковальчук О. О., Троцинський В. П. Зберігаючи українську самобутність. – Київ : ІНТЕЛ, 1992.

Евтух В. Б., Троцинський В. П., Попок А. А., Швачка О. В. Українська діаспора: Соціологічні та історичні студії. – Київ : Видавництво УАННП «Фенікс», 2003.

Евтух В. Б. Українські етнічні групи США і Канади: соціально-економічний аспект. – Київ : 1980.

Льницький Р. Призначення Українців в Америці. – Нью-Йорк : 1965.

Історія української імміграції в Америці. Збереження культурної спадщини / під ред. М. Куропася. – Нью-Йорк : 1984.

Качараба С. Еміграція з Західної України (1919-1939). – Львів : 2003.

Кириленко О. Українці в Америці. – Відень : Друкарня Адольфа Гольцгавзена, 1916.

Коротич О. Українська етнічність у США : репрезентація в україномовній літературі // Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2013. – Випуск 12.

Леценко Л. О., Макар Ю. І. Зарубіжні українці : Довідник. – Київ : Україна, 1991.

Лопух В. «Четверта хвиля» імміграції до США : причини і мотивації // Демографія та соціальна економіка. – 2006. – № 2.

Макарчук С. Етнічна історія України : Навч. посібник. – Київ : Знання, 2008.

Толопко Л. Трудові українці США. Кн. перша (1900-1924 рр.). – Нью-Йорк : Ліга американських українців, 1984.

Шлепаков А. М., Малиновська О. А., Пінчук О. М. Еміграція населення України: соціально-економічні аспекти та можливі наслідки. Вип. 17. – Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 1993.

Шлепаков А. М. Українська трудова еміграція в США і Канаді (кінець XIX – початок XX ст.). – Київ : Вид-во АН УРСР, 1960.

20mln Ukrainians living abroad // Ukrinform, 28.08.2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/eng/news/20mln_ukrainians_living_abroad_167358

A Dictionary of Sociology : Third Edition Revised / Ed. by J. Scott and G. Marshall. – New York : Oxford University Press Inc., 2009.

American FactFinder // United States Census Bureau, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://factfinder2.census.gov/>

Census Bureau Homepage // United States Census Bureau, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.census.gov/>

Kuropas M. The Ukrainians in America. – Minneapolis : Lerner Publ. Co., 1972.

Number of Persons of Ukrainian Ancestry and of Persons Speaking Ukrainian or Russian at Home, by State: United States, 2010 // Center for Demographic and Socio-economic Research of Ukrainians in the United States, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inform-decisions.com/stat/index.php?r=fixed/ukrbylang>

Transnational Knowledge through Diaspora Networks. Revised ed. 4 / Ed-in-Chief M. Koenig // International Journal on Multicultural Societies. – 2006. – Vol. 8. – № 1.

Ukrainians by State: 1990-2000-2010 // Center for Demographic and Socio-economic Research of Ukrainians in the United States, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inform-decisions.com/stat/index.php?r=fixed/ukrbystate>

Understanding Mobility in America // Center for American Progress, 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/issues/2006/04/Hertz_MobilityAnalysis.pdf

Додаток 1. Розселення українців у США за штатами [Ukrainians..., 2013].

№ п/п	Штат	1990 р.	2000 р.	2008 р.	% 2010-1990 рр.	% 2000-1990 рр.	% 2010-2000 рр.
1	Айдахо	1,044	1,717	2,267	117,1%	64,5%	32,0%
2	Айова	1,030	1,616	2,791	171,0%	56,9%	72,7%
3	Алабама	1,338	1,578	2,305	72,3%	17,9%	46,1
4	Аляска	969	1,556	2,320	139,4%	60,6%	49,1%
5	Аризона	8,313	10,765	13,079	57,3%	29,5%	21,5%
6	Арканзас	886	1,360	1,976	123,0%	53,5%	45,3%
7	Вайомінг	486	591	498	2,5%	21,6%	-15,7%
8	Вашингтон	10,500	31,982	53,445	409,0%	204,6%	67,1%
9	Вермонт	561	1,367	1,873	233,9%	143,7%	37,0%
10	Вірджинія	12,252	14,728	17,542	43,2%	20,2%	19,1%
11	Вісконсін	5,981	7,551	9,834	64,4%	26,2%	30,2%
12	Гавайї	1,156	1,248	884	-23,5%	8,0%	-29,2%
13	Делавер	5,036	5,489	5,590	11,0%	9,0%	1,8%
14	Джорджія	4,925	9,887	11,645	136,4%	100,8%	17,8%
15	Західна Вірджинія	1,590	1,730	1,705	7,2%	8,8%	-1,4%
16	Іллінойс	37,374	47,567	48,408	29,5%	27,3%	1,8%
17	Індіана	6,351	7,997	9,256	45,7%	25,9%	15,7%

18	Каліфорнія	53,961	82,563	92,943	72,2%	53,0%	12,6%
19	Канзас	2,000	3,052	2,191	9,6%	52,6%	-28,2%
20	Кентуккі	1,839	1,773	4,297	133,7%	-3,6%	142,4%
21	Колорадо	1,839	1,773	4,297	133,7%	-3,6%	142,4%
22	Колумбія	760	1,111	1,701	123,8%	46,2%	53,1%
23	Коннектикут	24,652	22,759	20,453	-17,0%	-7,7%	-10,1%
24	Луїзіана	1,038	1,661	1,970	89,8%	60,0%	18,6%
25	Массачусетс	15,485	22,287	22,799	47,2%	43,9%	2,3%
26	Мен	1,245	1,510	2,355	89,2%	21,3%	56,0%
27	Меріленд	15,089	18,407	22,254	47,5%	22,0%	20,9%
28	Міннесота	10,809	12,976	14,029	29,8%	20,0%	8,1%
29	Міссісіпі	603	887	1,114	84,7%	47,1%	25,6%
30	Міссурі	3,962	6,557	8,426	112,7%	65,5%	28,5%
31	Мічиган	44,016	45,396	39,646	-9,9%	3,1%	-12,7%
32	Монтана	1,517	1,618	2,275	50,0%	6,7%	40,6%
33	Небраска	1,673	2,359	1,199	-28,3%	41,0%	-49,2%
34	Невада	2,733	3,747	5,281	93,2%	37,1%	40,9%
35	Нью-Гемпшир	2,126	3,194	2,501	17,6%	50,2%	-21,7%
36	Нью-Джерсі	72,824	72,207	66,638	-8,5%	-0,8%	-7,7%
37	Нью-Йорк	115,958	145,347	129,603	11,8%	25,3%	-10,8%
38	Нью-Мексико	1,551	2,348	2,475	59,6%	51,4%	5,4%
39	Огайо	42,831	48,579	44,217	3,2%	13,4%	-9,0%
40	Оклахома	1,962	2,446	3,245	65,4%	24,7%	32,7%
41	Орегон	5,796	14,265	21,341	268,2%	146,1%	49,6%
42	Пенсільванія	127,699	120,031	112,078	-12,2%	-6,0%	-6,6%
43	Південна Дакота	456	1,058	1,476	223,7%	132,0%	39,5%
44	Південна Кароліна	1,881	3,297	6,732	257,9%	75,3%	104,2%
45	Північна Дакота	3,375	3,968	4,313	27,8%	17,6%	8,7%
46	Північна Кароліна	3,375	3,968	4,313	27,8%	17,6%	8,7%
47	Род-Айленд	3,137	3,029	3,611	15,1%	-3,4%	19,2%
48	Теннессі	2,013	3,904	7,130	254,2%	93,9%	82,6%
49	Техас	12,482	15,799	20,033	60,5%	26,6%	26,8%
50	Флорида	32,805	42,310	44,817	36,6%	29,0%	5,9%

51	Юта	796	2,815	3,939	394,8%	253,6%	39,9%
52	США	720,815	882,589	931,297	29,2%	22,4%	5,5%

Додаток 2. Чисельність українців США у 1909-1989 роках за даними переписів населення і соціально-демографічних досліджень [Лещенко, 1991, с. 86-87].

Рік перепису	Рік соціально-демографічного	Кількість українців, тис. осіб
—	1909	470
1930	—	68
—	1935	656
—	1936	901
1950	—	79
1960	—	107
—	1970	1171
1980	—	730
1986	—	бл. 2000

Додаток 3. Статеві-вікова структура української етнічності у США [American..., 2014].

Стать та вік	%, до загальної кількості
Загальна кількість	968,769
Чоловіки	48,8%
Жінки	51,2%
до 5 років	5,4%
від 5 до 17 років	14,5%
від 18 до 24 років	9,3%
від 25 до 34 років	12,1%
від 35 до 44 років	12,2%
від 45 до 54 років	14,4%
від 55 до 64 років	15,0%
від 65 до 74 років	9,0%
75 років і старше	8,1%
<i>Медіана</i>	<i>42,2 роки</i>

O. Korotych. Dynamics of socio-demographic characteristics of Ukrainian ethnicity in the United States.

The article describes the basic socio-demographic characteristics of Ukrainian ethnicity in the United States of America. The basic attention is paid to the analysis of the dynamics of settlement structure, age structure and sex structure of Ukrainian ethnicity in the U.S.

Keywords: *ethnicity, Ukrainian ethnicity, socio-demographic characteristics, settlement structure, age structure, USA, etc.*

УДК 303.446.2: 327(477)

Г. В. Щілінська

ПЕРЕБІГ ПРОЦЕСУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розглянута сутність та основні напрямки міжкультурної комунікації в контексті євроінтеграційних процесів. Проаналізовані особливості перебігу міжкультурної комунікації у процесі євроінтеграції України. Досліджені основні фактори, що впливають на якість міжкультурних комунікаційних процесів українського суспільства із європейською спільнотою. Виділені ключові проблемні моменти здійснення міжкультурної взаємодії українського та європейського суспільства та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: *інтегративні процеси, діалог культур, комунікація, культурна взаємодія, євроінтеграція.*

Постановка наукової проблеми та визначення актуальності дослідження. Верховною Радою України в Основних напрямках зовнішньої політики від 2 липня 1998 р., Угодою про партнерство та співробітництво між Європейським Співтовариством і Україною від 14 червня 1994 р., а також у зверненні українського парламенту до Європарламенту і парламентів країн-членів ЄС 20 червня 2002 р. було визначено стратегічне спрямування України – курс на євроінтеграцію. Обрання напрямком розвитку країни інтеграцію до європейської спільноти передбачає проведення реформ в економіці, внесення змін до політичного, соціального та культурного життя українського суспільства. Ключовим моментом у соціально-культурному середовищі євроінтеграційних процесів є